

πλάναί ἐγεννήθησαν. Τίθεμεν ὑπ' ὄψει τοῦ ἀναγνώστου τὸ κείμενον τοῦτο διαιροῦντες αὐτό, ἵνα εὐκολύνωμεν τὴν ἐξέτασιν εἰς τόσας παραγράφους ὅσα μέρη διάφορα περιεῖχε.

Τηλεγονίας βιβλία δύο Εὐγάμμωνος Κυρήναιου περιέχοντα τάδε [ἐξυπακουστέον: βιβλίον πρῶτον] (Α) Οἱ μνηστῆρες ὑπὸ τῶν προσηκόντων θάπτονται. (Β) καὶ Ὀδυσσεὺς θύτας νύμφαις, (Γ) εἰς Ἥλιν ἀποπλεῖ ἐπισκεψόμενος τὰ βουκόλια, (Δ) καὶ ξενίζεται παρὰ Πολυξένην, δῶρον τε λαμβάνει κρατῆρα. (Ε) Καὶ ἐπὶ τούτῳ τὰ περὶ Τροφώνιον, (Σ) καὶ Ἀγαμήδην, (Ζ) καὶ Αὐγείαν. (Η) Ἐπειτα εἰς Ἰθάκην καταπλεύσας, τὰς ὑπὸ Τειρεσίου ῥηθείας τελεῖ θυσίας.

Καὶ μετὰ ταῦτα [ἐξυπακουστέα: βιβλίον δεύτερον] (α) εἰς Θεσπρωτοὺς ἀφικνεῖται, (β) καὶ γαμεῖ Καλλιδίκην βασιλίδαν τῶν Θεσπρωτῶν. (γ) Ἐπειτα πόλεμος συνίσταται τοῖς Θεσπρωτοῖς πρὸς Βρύγους Ὀδυσσεὺς ἡγουμένου. (δ) Ἐνταῦθα Ἄρης τοὺς περὶ τὸν Ὀδυσσεῖα τρέπεται, καὶ αὐτῷ εἰς μάτην Ἀθηναῖα καθίσταται. (ε) τοὺς μὲν Ἀπόλλων διαλύει. (ς) Μετὰ δὲ τὴν Καλλιδικῆς τελευτήν, τὴν μὲν βασιλείαν διαδέχεται Πολυποίτης, ὁ Ὀδυσσεὺς υἱός, (ζ) αὐτὸς δὲ εἰς Ἰθάκην ἀφικνεῖται. (η) Καὶ τούτῳ Τηλέγονος ἐπὶ ζήτησιν τοῦ πατρὸς πλέων, ἀποβάς εἰς τὴν Ἰθάκην τέμνει τὴν νῆσον. (θ) ἐκδοθησῶς δ' Ὀδυσσεὺς, ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἀναιρεῖται κατ' ἄνοιαν. (ι) Τηλέγονος δ' ἐπιγνοὺς τὴν ἀμαρτίαν τότε τοῦ πατρὸς σῶμα καὶ τὸν Τηλέμαχον καὶ τὴν Πηνελόπην πρὸς τὴν μῆτέρα καθίστησιν. (ια) ἡ δὲ αὐτοὺς ἀθανάτους ποιεῖ καὶ συνοικεῖ τὴν μὲν Πηνελόπην Τηλέγονος, Κίρκην δὲ Τηλέμαχος.

(Ἐπεται συνέχεια.)

K. N. X.

Εἰς Προλόγους

(ἀληθὲς ἱστορία)

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Αἰφνης περὶ τὸ μεσυνύκτιον παρὰ τῆς σχισμάδος τῆς θύρας φωτιζόμενον παραδύξας τὸν διάδρομον ἔξω καὶ ἄνωθεν βαρύγδουπα βήματα πλησιάζοντα ἐκ τοῦ βάθους αὐτοῦ. Τὰ βήματα ἐσταμάτησαν πρὸ τῆς θύρας, τῆς ὁποίας τὰ κλειθρα ἐκροτάλησαν τρομερὰ ἐν ὅλῃ ἐκείνῃ τῇ νυκτερινῇ ἐρημίᾳ καὶ σιγῇ, οἱ δὲ στρόφιγγες περιστρεφόμενοι ἐστέναξαν φρικωδῶς. Καὶ ἠνοιχθὴ ἡ θύρα.

Δαδούχος ὁ δεσμοφύλαξ παρουσιασθεὶς διέταττεν αὐτὸν νὰ ἐξέλθῃ ἔξω, διότι τὸν ζητεῖ ὁ Πασῆς.

Ἡ ἐρυθροπὴ φλόξ τῆς δαδὸς ἐπλήρωσε τὴν εἰρκτὴν δι' ἀπαισίον φωτὸς μεμιγμένον μετὰ φοβερῶν σκιῶν. Ἡ δὲ φωνὴ τοῦ δεσμοφύλακος Τούρκου ὑπὸ τοὺς ὕγρους ἐκείνους θόλους ὑπὲρ ποτε ἀγρία. Ἀλλ' οὔτε ταῦτα παρετήρησεν ὁ φυλακισμένος χριστιανός, οὔτε ἐσκέφθη καὶ ἐπωφελοῦμενος τοῦ φωτὸς νὰ ἰδῇ τότε βεβαίως διὰ πρῶτην φορὰν καθαρῶς εἰς ποῦτον Ἀδὴν ἦτο ἐκεῖ ἐγκαταλελειμμένος. Οὗτος ἐσκέπτετο ἤδη τί τὸν ἤθελεν ὁ Πασῆς, — μήπως διὰ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ; — καὶ πρὸ πάντων ποῖος νὰ ἦτο ὁ παρὰ δόξος ἐκεῖνος Μωαμεθανός, ὅστις ἀπεφάσισε νὰ διακόψῃ κατὰ τὴν

ᾧραν ἐκείνην τῆς νυκτὸς τὴν γλυκεῖαν ἡδονήν, ἣν ἀπήλαυσεν ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ τρυφεροῦ χαρεμίου του, χάριν ἐνὸς φυλακισμένου γκιαοῦρ....

Τοιαῦτα σκεπτόμενος, ἐκίνησε πρὸς τὴν θύραν. Ἀλλ' ὁ δεσμοφύλαξ ἔρριπεν ἀπειλητικώτατον βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ καὶ διὰ κινήσεως τὸν ἐπέταξε νὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ὅτι ἐνδύματα εἶχεν ἐν τῇ εἰρκτῇ, διότι ἔμελλε νὰ ταξειδεύσῃ, ὡς τῷ προσέθηκεν.

Ἡ εἰδῆσις αὕτη ἐπληξεν ὡς κεραυνὸς τὸν δυστυχῆ φυλακισμένον. Συνέσπασεν ὀδυνηρῶς τὰς ὀφρὺς του καὶ κρύος ἰδρὼς περιέλουσε τὸ ὑψηλὸν μέτωπόν του. Διανοήθη ἀμέσως ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐξορίας. Ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἀνακριθῇ,..... χωρὶς νὰ γνωρίσῃ τὴν ἐνοχλήν του; Βεβαίως ἔπρεπε νὰ κάμῃ τις τὰς ἐρωτήσεις ταύτας ἐὰν ἔζη ἐν ἄλλῃ Εὐρωπαϊκῇ χώρᾳ. Ἐν Τουρκίᾳ ὁμοῦ οἱ πλείστοι σχεδὸν τῶν συλλαμβανόμενων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπάγονται ἐπὶ πολυχρόνῳ ἢ ἰσοβίῳ ἐξορίᾳ εἰς μακρυνὰς ἐρήμους χώρας ἐπὶ τῇ ἐλαχίστῃ ἐνοχῇ, τὴν ὁποίαν πολλάκις καὶ αὐτοὶ ἀγνοοῦσι, διότι σπανίως ἀνακρίνονται ἢ δικάζονται ἐν Τουρκίᾳ.

Ὁ φυλακισμένος, χωρὶς ν' ἀρθρώσῃ λέξιν, ὀπισθοχώρησεν ἐκ τῆς θύρας καὶ ἔλαβε τὰς ἐνδυμασίας του, αἵτινες ὅλαι συνίσταντο εἰς ἑν τσάκις ἡλλαγμένον καὶ ἄπλυτον ὑποκάμισον. Διότι τὰ ἄλλα ἐνδύματά του, ὅταν ἐσκαλωθῇ ἐν τῇ εἰρκτῇ, οἱ Τούρκοι τῷ τὰ ἀφῆρσαν πάντα, ἐκτὸς τοῦ ὑποκαμίσου, ἐκείνου, καὶ μιᾶς φανέλλας, ἣν οἱ κατὰ καιροὺς δεσμοφύλακες ὁμοίως τῷ τὴν ἀφῆρσαν βιαίως καὶ αὐθαίρετως: διότι πρέπει νὰ γνωρίζετε, ἐν Τουρκίᾳ ὑπάρχουσι καὶ ἐν ταῖς δεσποτικαῖς λησταί, αὐτοὶ οὗτοι οἱ δεσμοφύλακες, οἵτινες δύνανται κάλιστα νὰ συγκαταριθμηθῶσι μετὰ τὰς ληστρικὰς συμμορίας τῶν σπηλαίων καὶ τῶν δασῶν τῶν ὁρέων καὶ τῶν λεωφόρων καὶ ὁδῶν τῶν πόλεων, αἵτινες ἐπίσης ἐν Τουρκίᾳ πλεονάζουσι.

Ἀφωνος ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ δεσμοφύλακος διὰ τοῦ διαδρόμου εἰς ὑπογειοτέραν εἰρκτήν, ἐν ᾗ ἐδέθη δι' ἀλύσειων σιδηρῶν. Ἐξαχθεὶς δ' ἐκεῖθεν, χωρὶς οὐδένα Πασῆν νὰ ἰδῇ ἐνώπιόν του εἰμὴ ὀπλισμένους Τούρκους στρατιώτας με μορφὰς δημίων, ἐτέθη ἐντὸς κλειστῆς ἀμάξης ἐν μέσῳ τέσσάρων πανόπλων Ὀθωμανῶν, — καίτοι ἄοπλος αὐτὸς καὶ δεδεμένος, — ἐτοιμῶν νὰ τὸν κολαφίσωσιν εἰς πᾶσαν λέξιν του καὶ τὸν φονεύσωσι εἰς πᾶν κίνημά του. Ἐνθεν δὲ καὶ ἐνθεν τῆς ἀμάξης ἐβάδιζεν μετ' αὐτῆς λόχος ὀλόκληρος ἱππέων στρατιωτῶν. Ἦτο ἀπαγωγὴ αὐτῆ. Ἐξ ἧς οὐδὲν εἶχε νὰ ἐλπίσῃ εὐχάριστον ὁ ἀπαγόμενος. Περιεφέρθησαν ἐπὶ δύο ᾠρας ἐντὸς τῆς πολυδαίδαλου Κωνσταντινουπόλεως, ὥστε μῆτε ἄλλος μῆτε αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ λάβῃ καθόλου γνώσιν ποῦ διευθύνεται. Ἀλλ' ὅταν ἤρχισε νὰ κατέρχεται πρὸς τὸν Κεράτιον κόλπον, ἐνόησεν ὅτι ὠδηγεῖτο πρὸς τὸ ἀπέναντι ἀρχαῖον φρούριον τοῦ Βυζαντίου. Ἐπὶ τῆς δευτέρας γεφύρας τοῦ Κερατίου ἠπειλήσαν αὐτὸν ὅτι ἔμελλον νὰ τὸν πνίξωσιν εἰς τὰ ὕδατα. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι μετέβαλον καὶ

τὴν ἰδέαν ἐκείνην οἱ ἀπαγωγαῖς τοῦ διότι ἡ ἀμαξία ἔλαβε πάλιν τὴν πορείαν της.

Διήλθον τὴν γέφυραν καὶ μετ' ὀλίγον ὅλη ἐκείνη ἡ στρατιωτικὴ πομπὴ ἐστάθη πρὸ τινων ὑψηλῶν, ἀγρίων, ὀγκωδῶν τειχῶν. Ἐκεῖ ἠνεώχθη βροντερῶς βαρεῖα τις ὑψηλὴ σιδηρᾶ θύρα, εἰσῆλθον δ' ἐντὸς αὐτῆς πάντες. Μετὰ μίαν περίπου ὥραν ἡ θύρα ἠνεώχθη καὶ πάλιν, ὅτε ἐξῆλθεν ἡ πομπή. Ἦσαν πάντες, ἐκτὸς τοῦ σιδηροδεσμίου. Ἐγκατέλιπον βεβαίως αὐτὸν ἐν τινι τῶν εἰρκτῶν τοῦ ἀρχαίου Βυζαντίου.

Αἱ εἰρκταὶ ἐκείναι κτίρια ὄντα τῶν Γιανιτζάρων εἶνε αἱ χειρότεραι εἰρκταὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἴσως δὲ καὶ τοῦ κόσμου ὅλου. Πέριξ καὶ ἄνωθεν τοῖχοι καὶ θόλοι γυμνοί, ἔδαφος ὑπὸ τοὺς πόδας ἐκ χώματος ἀντὶ σανίδων, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς τοὺς καταδικαζομένους νὰ ζήσωσιν ἐκεῖ καὶ ὡς κλίνη, σκότος δὲ πυκνότατον καὶ ἀτμόσφαιρα παγεροτάτη. Ψυχὸς δὲ δριμύτατον οὐ μόνον τὸν χειμῶνα ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ θέρος ἕνεκα τῆς ὑπογειότητος, καὶ τῆς ὑγρασίας. Ἐγνώριζε κάλλιστα ἤδη εἰς ποίας εἰρκτὰς ἐρρίφθη οὗτος. Εἶχεν ἀπελπισθῇ πλέον ἐκεῖ περὶ ἐλευθερίας καὶ ἐφθάρετο ἀναλογιζόμενος τὴν ἀπροστάτευτον μένουσαν σεβαστὴν αὐτοῦ μητέρα, ἧς μονογενὴς υἱὸς ἦτον. Ἀλλ' ἐν μέσῳ ὅλων τούτων παρατηρεῖτο ἐνίοτε ν' ἀνατέλλῃ ἐπὶ τῶν μεμαρακμένων χειλέων του εὐελπί τι μειδίαμα. Διότι ἐγνώριζεν ἐπίσης ὅτι εὐρίσκεται τοῦλάχιστον ἤδη πλησίον τοῦ περιπύστου ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, πλησίον τοῦ ἐξις-λαμισθέντος φεῦ! ἐκείνου χριστιανικοῦ ναοῦ, πρὸς ὃν στρέφονται τὰ βλέμματα καὶ οἱ χρυσοὶ πόθοι ὀλοκλήρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πρὸς ὃν καὶ αὐτὸς στρεφόμενος πρῶταν καὶ ἐσπέρας προσήυχετο, ἐξαιτούμενος τὴν θεῖαν βοήθειαν, καὶ ἐλπίζων.

Ἡ φλογερὰ πίστις του καὶ ἡ ἀθήα του προσευχὴ δὲν ἐματαιώθησαν. Ἡ θεία Πρόνοια τῷ ἀπέστειλε καὶ ἐκεῖ παρηγορίαν. Εὐρέθη ἐν τῇ γειτονικῇ εἰρκτῇ νέος ἐπιτηδεύματος, ὅστις ἐκ πρώτης ἀμέσως ἀφετηρίας ἀπεδείχθη θεοσεβὴς χριστιανὸς καὶ ἀκραιβνὴς Ἑλλήν, ἵνα τὸν συνομιλῇ δι' ἐπιστολῶν καὶ ἐκεῖ καὶ τὸν διευκολόνῃ εἰς τὰς μετὰ τῶν ἐξω φίλων του συνενοήσεις. Ὁ δὲ καθεργγμένος δὲν ἐδίστασεν ἐξ ἀρχῆς νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν πίστιν. Διότι ὁ καλὸς οὗτος νέος δὲν ἦτο οὐδόλως ὁμοιος τῷ ἐν ταῖς εἰρκταῖς τοῦ Γαλατᾶ — Σερσίῳ.

Ἐκεῖνος ἦτο προδότης.

Ἐνταῦθα, ἐν ταῖς εἰρκταῖς τοῦ παλαιοῦ Βυζαντίου, ἐρωτήσας δι' ἐπιστολῆς ἔμαθε παρὰ τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐκεῖνος εἶχε φυλακισθῇ ἐκεῖ ἐπὶ προδοσίᾳ. Εἶχε συκοφαντίσει εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν δύο νεαροὺς Σλαβόφονους ἐπὶ κιβδηλοποιῶν. Ἡ δὲ Κυβέρνησις συλλαβοῦσα τούτους δὲν ἠμέλησε νὰ συγκαταριθμίσῃ μετ' αὐτῶν καὶ ἐκεῖνον, ὡς γνώστην τοῦ ἐγκλήματος. Οὕτως ἐρ-

ρίφθη μετ' αὐτῶν, ἀλλ' ἐν ἰδιαιτέραις εἰρκταῖς, εἰς τὸ Γαλατᾶ — Σερσίον:

Ἡ εἰδησις αὕτη ἔδωσε εἰς αὐτὸν ἀφορμὴν νὰ δικαιώσῃ τὰς περὶ τοῦ προσώπου ἐκείνου ὑπονοίας του μεθ' ὅλα τὰ εὐγενῆ χαρακτηριστικά του, μεθ' ὅλην τὴν γενναιότητα τῶν ὀφθαλμῶν του, ἣν ἤδη εὕρισκε μεστὴν πονηρίας . . . καὶ τὸ πονηρότατον ἐκεῖνο μειδίαμά του. Ἀναλογίζεται δὲ συγχρόνως καὶ τὰς ἐπιτετηδευμένας προφυλάξεις του, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν μεγάλην ἐκείνην μίαν τῶν ἡμερῶν θλίψιν του καὶ τὸ καθ' ἑαυτοῦ μίσος του, ὅπερ προέβαινεν μέχρις ἀποφάσεως αὐτοκτονίας, καὶ μετὰ πεποιθήσεως πλέον ἤδη ἐπα-νελάμβανε τοὺς ἀπιστεύτους τότε λόγους του ἐκείνους:

— Εἴτε αὐτοπροαιρέτως διενόηθῃ ὁ ἀθλιὸς δι' ἐγχειρίσεων ἐπιστολῶν μου εἰς τοὺς Τούρκους, εἴτε οἱ Τούρκοι αὐτοὶ γνωρίζοντες τὸν αἰσχρὸν χαρακτήρα του ἔθηκαν ἐξέπιτηδες αὐτὸν νὰ συλλάβῃ ἐπιστολάς μου, ὑποσχεθέντες αὐτῷ ἐλευθερίαν, ἀδιάφορον ἦτο προδότης! Αἱ τέσσαρες ἐπιστολαὶ μου, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἔπεσαν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐξήρουν, φαίνεται, τὰ περιεχόμενα αὐτῶν εἰς τοὺς καταχθονίους σκοπούς των, ἡρνήθησαν τότε εἰς τὸν προδότην τὴν ἐλευθερίαν του. Καὶ τούτου ἕνεκα, αὐτὸς ἀναλογιζόμενος τὸ ἐγκλήμα του καὶ βλέπων ματαιουμένην τὴν περὶ ἐλευθερίας του ὑπόσχασιν τῶν Τούρκων, περιῆλθεν εἰς τὴν μεταμέλειαν ἐπηρεασθεὶς ἴσως πολὺ καὶ ἐκ τῶν λόγων μου ἐκείνων, ὅτι τοὺς προδότας οὔτε οἱ σκώληκες δὲν τοὺς τρώγουν. Τυπτόμενος δὲ ὁ βδελυρὸς ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς του κατήντησεν τότε νὰ μισήσῃ τὴν ζωὴν του καὶ νὰ προτιμήσῃ τὴν αὐτοκτονίαν.

Καθ' ὀλοκλήριαν δὲ ἐκυρώθη ἡ πεποιθήσις τῶν λόγων του τούτων, ὅτε μετὰ τινος ἡμέρας διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐπιτηδεϊοτάτου μέσου ἔμαθεν ὅτι οἱ Τούρκοι ἀκολούθως ἡλευθέρωσαν αὐτόν, κατὰ τὴν ὑπόσχασιν των βεβαίως.

Ἀλλ' ἔμαθε συγχρόνως καὶ τὸ ἐξῆς λυπηρότατον, ὅσον καὶ ἐκδικητικόν! Ἐμαθεν ὅτι κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐνφ' συνευθύμει μετὰ τινων φίλων του, — αἵτινες πιθανὸν νὰ ἦσαν καὶ ὄργανα τῶν ὀθωμανικῶν ἀρχῶν ἐπὶ σκοπῷ μετημφιεσμένα, — ἐν τινι οἶνοπωλείῳ τῆς πόλεως, ἦλθεν εἰς θέσιν διατελῶν ἐν οἰκτρᾷ κρεπάλῃ, νὰ ὑβρίσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Σουλτάνου. Συλληφθεὶς δ' ἀμέσως, ἐρρίφθη ἰσοβίως πλέον εἰς τὰς εἰρκτὰς ἐνφ' οἱ ὑπ' αὐτοῦ συκοφαντηθέντες ἐξορίσθησαν εἰς τὴν πατρίδα των. Ἡ δὲ δυστυχὴς οἰκογένειά του, πτωχὴ καὶ ἐλεεινοτάτη, ἐσύρετο ἀπροστάτευτος εἰς τὰς ῥύμας τῆς Κωνσταντινουπόλεως τείνουσα τὴν χεῖρα εἰς ἐπαίτειαν, καὶ κινοῦσα παρὰ πᾶσι τὸν οἶκτον καὶ τὸν ἔλεον.

Τοιοῦτον τέλος ἔλαβεν ὁ προδότης, ὅστις ἦτο χριστιανὸς ὀρθόδοξος, καταγόμενος ἐκ Γεωργίας τοῦ Καυκάσου καὶ ὠνομάζετο Σέργιος.

Ὁ δ' εἰς τὰς εἰρκτὰς τοῦ ἀρχαίου Βυζαντίου ἀπαχθεὶς, ἀκολούθως μετὰ ἑκατὸν πενήτηντα πέντε περίπου ὅλων ἡμερῶν κάθειρξιν ἄνευ σχεδὸν τροφῆς καὶ ἄνευ ὕπνου ἐν

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ ΔΟΡΕ

Ὁ μεγαλοφύεστερος καλλιτέχνης τῶν ἡμερῶν μας.

φρικταίς φυλακαίς, ἀνακριθεὶς εἰς τὸ Μπείσιλ Τάσ (Διπλοκίόνιον), ὅπου ἄλλοτε τυφλωθεὶς ἐφυλακίσθη ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰσαάκιος μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀλεξίου, δυνάμει καὶ ἄλλων ἀφορμῶν, καὶ ὅλως ἀνυποστάτων, καὶ τῶν τεσσάρων ἐκείνων προδοθέντων ἐπιστολῶν του, ἃς τῷ ἐπαρουσίασαν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν καὶ ἐπείσθη πλέον περὶ τῆς προδοσίας, ἐνοχοποιήθη ὡς ὑποσκάπτων τὰ θεμέλια τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας πρὸς ἀνιδρυσιν τοῦ βυζαντινοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους καὶ ἀπήχθη ἄνευ δίκης εἰς τὰς ἀπωτάτας καὶ φρικτὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς, ὁπόθεν μετὰ τριακοντάμηνον περίπου φρικτὴν κάθειρξιν τῇ βοηθείᾳ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἀπελευθερωθεὶς ἐπανήλθεν εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα. Ἦτο δὲ χριστιανὸς ἐπίσης ὀρθόδοξος Ἕλλην τὴν ἐθνικότητα καὶ ὠνομάζετο Νικόλαος Φιλιππίδης, ὁ ἐπικληθεὶς ἐξόριστος τοῦ Φεζάν.

Κ. Δ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ ΔΟΡΕ

Εἰς τῶν σπουδαιοτέρων καλλιτεχνῶν τοῦ αἰῶνος τούτου ἀναδειχθεὶς, ὁ Γουσταῦος Δορέ, ἀπέθανε τὴν 23 Ἰανουαρίου τοῦ 1883 κατὰ τὸ 51 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἐγεννήθη ἐν Στρασβούργῃ κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1832. Τὸ δὲ 1845 κατετάχθη ἐν τῷ ἐν Παρισίοις Λυκείῳ τοῦ Μεγάλου Καρόλου πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν του.

Μετὰ τρία ἔτη, δεκαεξαετῆς μόλις, συνειργάσθη μετὰ τοῦ Bertall εἰς γελοιογραφικὰς ἐφημερίδας καὶ ἐξέθεσεν ἔργα τινὰ εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν τῶν Παρισίων. Εἰς τὴν αὐτὴν ἔκθεσιν τῷ 1849 ἐξέθηκε τὰς εἰκόνας. «Ἀγριαὶ πεῦκαι», «Ἡ ἐπαύριον τῆς καταιγίδος», «Ὁ Λειμὼν», «Αἱ δύο Μητέρες», καὶ «Ἡ ἐσπέρα». Κατὰ τὸ 1857 παρουσίασεν εἰκόνα ἐξοχικῶν Τοπίων καὶ τῆς «Μάχης τοῦ Inkermann», αἵτινες τοσοῦτον ἔτυχον τῆς γενικῆς ἐπιδοκιμασίας καὶ τοῦ θαυμασμοῦ πάντων ὥστε οἱ Ἕλληνοδίκαι τῆς ἐκθέσεως ἐκείνης προσήνεγκον αὐτῷ τιμητικὸν ἐνθῆμιον.

Τῷ 1856 ἔδιδεν εἰς εἰκονογραφημένα περιοδικὰ πλείστας ἰχνογραφίας αἵτινες ἐξετιμήθησαν παρὰ τῶν εἰδότην ὡς μεγάλης Καλλιτεχνικῆς ἱκανότητος ἀξία. Βραδύτερον ἐφιλοτέχνησε εἰς εἰκόνας «τὸ σύνολον τῶν περιπετειῶν τοῦ πλανωμένου Ἰουδαίου» «Τὰ περίεργα διηγήματα τοῦ Balzac» ἐπίσης τὸ Ταξείδιον τῶν Πυρρηναίων τοῦ Tain» καὶ «Τὰ διηγήματα τοῦ Perrault» αἵτινες ἄπασαι ἐξῆρσαν εἰς τὸ ὑπατον τὴν ὑπόληψιν του.

Μετὰ ταῦτα ἐξετέλεσε νέας εἰκονογραφίας δι' ὧν προσεκτήσατο τῆς παγκοσμίου φήμης· τὸν «Ἄδην τοῦ Δάν του» τὸν «Δὸν Κισσότον» τῷ 1863, τὸ «Καθαρτήριο» καὶ τὸν «Παράδεισον» συμπληρώσας καὶ τὴν «Θεῖαν Κωμωδί-

αν», «Τὰ ποιήματα τοῦ Tennyson: Elaine, Viviane, Enide Cenievre». —

Ὁ Γουσταῦος Δορέ τῷ 1866 ἐξέθεσε μέγαν ἀριθμὸν εἰκόνων μεταξὺ τῶν ὁποίων τοὺς «Τιτάνας» «Τὸν θάνατον τοῦ Ὀρφέως» εἰς σχῆμα κολοσσίου μεγέθους.

Ὁ διάσημος καλλιτέχνης δὲν ἦτο μόνον ἰχνογράφος καὶ ζωγράφος μεγάλης ἀξίας ἀλλὰ καὶ γλύπτης ἱκανὸς ἀναδειχθεὶς οὐκ ὀλίγον καὶ ὡς τοιοῦτος. Τῷ 1878 παρουσίασεν ἀγγεῖον γιγαντιαῖον τὸ ὁποῖον κοσμεῖ ἔτι καὶ νῦν τὴν ἐν Παρισίοις Καλλιτεχνικὴν αἶθουσαν. Τῷ 1879 ἐξέπληνσε σύμπλεγμα ἐκ γύψου παριστάνον τὸν «Τρόμον» καὶ τῷ 1882 τὸ σύμπλεγμα Balleurs et Moine et Chevalier αἵτινα ἀπέκτησαν εὐλογον ἐπιτυχίαν. —

Κατόπιν κατὰ τὸ διάστημα ἑξ μηνῶν ἐπέδόθη ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμά ἀνεγερθὲν δι' ἐθνικῆς συνεισφορᾶς ἐν ᾧ προσέφερε γενναίως τὴν σύμπραξιν τοῦ πνεύματός του.

Τὸ ἄγαλμα τοῦτο, σήμερον τελειοποιηθὲν, εἶνε τοποθετημένον ἐπὶ τινος δημοσίας θέσεως τῆς Γαλλικῆς πρωτεύουσας καὶ τὸ ὁποῖον ἀναζωπυρεῖ εἰς τὰ βλέμματα πάντων τὴν συμπαθητικὴν μορφήν τοῦ ἄλλου τούτου μεγάλου δημιουργοῦ τοῦ ὁποίου τὸ πνεῦμα εἶχε τοσαύτην σχέσιν μετ' ἐκείνου τοῦ τόσον γονίμου καὶ ἀκαμάτου καλλιτέχνου.

Ὁ Γουσταῦος Δορέ τῷ 1861 ὠνομάσθη ἱππότης τοῦ τάγματος τῆς λεγεῶνος καὶ ἀξιωματικὸς κατὰ τὸ 1879.

Αἱ πλείονες εἰκόνας τοῦ Γουσταῦου Δορέ ἠγοράσθησαν ὑπὸ τινος Ἀγγλικῆς ἐταιρείας ἐγκαθιδρυσάσης μόνιμον ἔκθεσιν ἐν τῇ κεντρικωτέρᾳ θέσει τοῦ Λονδίνου χάριν τῶν πολυαριθμῶν ἐπισκεπτῶν τῆς.

Ἐν τῇ στοᾷ ταύτῃ εὐρίσκονται πολλάί, τὸ πλεῖστον θρησκευτικαὶ εἰκόνας, ἐξ ὧν καταδεικνύεται ἡ ἔνθερος χριστιανικὴ ἀφοσίωσις τοῦ Καλλιτέχνου μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ ἐξοχώτερον ἔργον του, «Ἡ πτώσις τοῦ παγανισμοῦ».

ΙΑ ΜΑΡΑΝΘΕΝΤΑ

Α'.

Ὁ ζωγράφος Στέφανος Μίλλερ ἐβράδυνε ν' ἀποκτήσῃ τὴν φήμην δικασίμου καλλιτέχνου. Υἱὸς ὧν χωρικοῦ, ἐνεγράφη ἐν τῇ Σχολῇ τῶν Καλῶν Τεχνῶν λαμβάνων ἐτησίαν ἐπιχορήγησιν ὀκτακοσίων φράγκων, παρὰ τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπαρχίας του. Οὐδέποτε, καίτοι φύσει καλλιτέχνης, ἔτυχε βραβεῖου τινός.

Εἰργάζετο ἀνεκδήτως, παρέδιδε μαθήματα ἰχνογραφίας, ὅπως ἐκ τούτων ἀποζῇ, καὶ ἐξέθετεν ἐκάστοτε τὰς εἰκόνας του, αἵτινες παρήρχοντο ἀπαρατήρητοι. Ἐν τούτοις δὲν ἀπηλπίζετο, δὲν ἐθυσίαζε τὴν ἰδιοφυίαν του, οὔτε εἰς τὰς παραλόγους τοῦ κοινοῦ ἀπαιτήσεις, οὔτε εἰς τὴν σύγχρονον τεχνοπλοίαν, ἀλλ'